

Somhaj Bóh!

Cíklo 30.
29. julijs

Létnik 4.
1894.

Serbiske njeđželske lopjenka.

Budawaju šo kózdu šobotu w Smolerjez knihicžishežerni w Budyschinje a šu tam doštač ſa ſchtwórtlétmu pſchedplatu 40 nv.

10. njeđžela po šwi. Trojizy.

W Khrystu ſu!

1. Jan. 2, 3—5. „Na tym wěmy, ſo my jeho ſnajemy: jeli ſo my jeho kaſnje džeržimy. Schtóż praſi: Ja jeho ſnaju a njeđerži jeho kaſnje tón je Ihař, a w tajkim žana wěrnoſcz njeje. Schtóż paſt jeho ſłowo džerži, w tajkim je woprawdze ta luboſcz Boža dokonjana. Na tym my pôſnajemy, ſo my we nim ſmy.“

Dwojake žiwjenje je po prawym kſchesczijan žiw. Jene je ſwonkowne, pſchirodne, kajkež wſchitke ſtworjenja na ſhwecze wjedu. To w tym wobſteji, ſo wón je a piye, wotpočjuje a džela, ſo wjeſeli a plaka; jeho ſapocžatſ je kolebla, a jeho kónz je row a cježko je tu kſchesczijana wot ſhweta roſdželicž. To druhe žiwjenje je ſnutſkowne, wěczne žiwjenje, wo kotrymž Pawoł praſi, ſo je potajne ſ Khrystu ſom w Bosy. Wone w tym wobſteji, ſo je czlowiek po Božim ſłowje žiw, ſo wſchitko ſle a njehodne w ſwojej duſchi podtlóčowacž ſpyta, ſo puć ſi wěcznemu žiwjenju hiež ſpyta, hacž by jo dozpiſ. To je to žiwjenje, wo kotrymž tón ſenje praſi, ſo ma w tym ſylnoſcz a wopſchijecze, ſo jeho wuežobniſy teho Wótza, ſo wón wěrny Bóh je, a kotrehož je pôſtaſ, Jezom Khrysta pôſnaja. Alle tak bycž ujeſmi, ſo je kſchesczijan jene a to druhe žiwjenje woſhebje žiw, ſnanu wſchédny džen tamne a njeđelu tuto, ſnanu w ſkutkach a ſłowach tamne, w myſlach tuto. Ně, wěczne dyrbji ſwonkowne poſwječicž a wſchitko, ſchtož my cžinimy, ſe ſłowami abo ſe ſkutkami, dyrbimy cžinicž pſched tym ſenjem a niz pſched czlowjekami. Wěczne žiwjenje dyrbji bycž bręcžka teho ſchtoma, a ſemſke dyrbja

bycž dobre płody. A kaž je tón ſbóžnik do ſhweta pſchijichol jako ſhwetlo, kotrež wſchitkich roſhwetluje, kotſiž do teho ſhweta pſchijindu, płaczi tež nam, ſo, kaž wón je, tak tež ſmy my na tym ſhwecze. Snajemyli jeho, potom je to ſhwetlo w naſ a hdyz tež naſ ſyly ſhwet roſhwetlicž njemóže, móže a dyrbi tola naſch ſhwet roſhwetlecž.

Na cžim ſo to pôſnaje, móji kſchesczijano? Na cžim móžesč widzecž, hacž ty jeho ſnajesč? Hlaj, na tym niz, hdyz ſo twoja wutroba hori, hdyz ſo tebi wo jeho luboſci preduje; tež tu ſu ſłomjane wohenje, kotrež khetſje wuhaſnu, hdyz wody ſhweta pſchibehnu. A niz na tym, hacž ſamožesč wjele a wilke wo nim a jeho ſmilnoſczi powjedacž, — iich je wjele, kiž jenož po druhich rěcža, ſchtož ſami žeňe naſhonili njeſſu a ſebi myſla, ſo to wjedža, dokež ſu ſkyſcheli. Ma tym wěmy, ſo my jeho ſnajemy: jeli ſo my jeho kaſnje džeržimy. Hacž je druha hanptſchtuka tebi do czela a krwě ſaſhczepjena, to móžesč pôſnacž na prěnjej, hacž je twojeje wutroby wola a twojego žiwjenja prawidlo ſo ſcžinilo, po kotrymž ſy žiw. Schtóż praſi: Ja jeho ſnaju a njeđerži jeho kaſnje, tón je Ihař a w tajkim žana wěrnoſcz njeje. Kedžbuſ, niz jenož tón je Ihař, kiž ſi wjedženjom a ſi wotpohladom njewěrnoſcz rěcži a chze, ſo by ſa wěrnoſcz płaczila — ale w tym do ſyla žana wěrnoſcz njeje, wo kotrymž je cžueče ſa to, ſchtož je wérne a prawe, wuhaſlo. A kaž ſo wón ſam ſi tym ſieba ſo ma ſo pſchi ſwojim hręſchnym žiwjenju ſa dokonjaneho, pſchego dale do kježow ſamossjebanja ſapadnije, ſo ſo jemu pſchego bōle njeprawe prawe, ſakasane dovolene a ſle njewinowate ſda.

To njech je twjerde ſłowo. Sbóžnik je ſwuczeny, ſo ſo
jeho wěrnoſć twjerda rěc̄ mijenuje, ſo ju nichtó ſlyſhceč
nochze. Wérne ſłowo wona tola wostanje. Wjele tyſaz
krócz to naſhonjenje wobfrueža. W běhu čaſa je hižo
někotry pschiſchoł i wulfimi ſłowami, wo pósnačju Chrystuſa
a teje ſbóžnoſće a wjele ſu na njeho poſluchali a
potom je ſo psches czežki hrěch poſkaſalo, ſo je nanaj-
wyſchſche wiďał teho Knijesa nimo hicž ale jemu tola ženije
do woblicža a hishcze wjele mjenje do jeho wutroby po-
hladał njeje, fotraž běſche tak zyſe wotwobroczena wote
wschego hrěſchnego lóſchta a czelnego ſmyſlenja. Někotry
ſuano je, fiž ſebi myſli, ſo teho Knijesa ſnaje a tola
w jeho kaſnjach njekhodži a ſczewk teho je ſute dwělowanie
w jeho wutrobje, hacž Bóh ſwoje ſlubjenje w Chrystuſu
woprawdze džerži a ſame praschenje w jeho duschi, czeho dla
tón Knijes to abo tamne w ſwěcze czini, a luth njevoſoj
w nim, hacž je na prawym pucžu k ſbóžnoſći, a to je
wschitko jaſne dopoſkaſmo, ſo wón jeho njeſnaje, fiž ſbóžnych
czini tych, fotſiž do njeho wérja a ſo wěrnoſć evangelijsa
w nim njeje. Pschetoz, moji ſubi, teho ſbóžnika ſnacž,
njerěka, wjedzecž, ſchtó wón běſche a ſchto wón czinjesche;
— to rěka jenož, jemu nimo hicž dacž. Teho ſbóžnika
ſnacž, rěka, wjedzecž a wěſty bycž, ſo ſbóžni ſmý a budžemý
psches njeho.

Schtóž pak jeho ſłowo dżerži, w tajkim je wo-
prawdże luboſcz Boža dokończana — na kózde waschnje,
mój kſchesczijano. Najprjedy hižo luboſcz Boža ſi tebi. To
je jejny wotpohlad, ſi kotrýmž ſi tebi poſhilja a ſi tebi
w Chrystuſu ſjewi, ſo by tebje wumóhł a wot wyschnoscze,
czemnoſcze a twojej noſy ſtajka na pucz wěcznego žiwenja.
Kaž chze ſbóžnych czinicž, tak je jejny pucz ſi temu, ſo
ſwjeczi: Hdych ſchtó jejne ſłowo dżerži, tam je ſwoj ſkutk
na nim dokończala a wone je dokończana we nim. A tež
twoja luboſcz, kotrąž móžesč a dyrbiſč ſi Bohu měcž, —
hdych ſe ſameho khwalenja jeho ſmilnoſcz wobſteji, w ſamych
ſłowach ſteji. Hdych ſi jenož ſi wuſnawanjom mijena teho
wumoznika ſjewi, na jaſykui leži. Hdych pak jeho wěczne
ſłowo dżerži a w czichej dżeczazej poſluskchnosczi jeho wolu
czini, hdych ſi zyle do jeho wěczneje ſlužby da a wot jeho
wěrnoſcze ſi wodźicž dawa, potom je ſkutk a wěrnoſcz a
my ſnajemy tež napominanje: „Moje dżeczatka, njeſubujmy
ſe ſłowami ani ſi jaſykom, ale ſe ſkutkom a woprawdże.“
Potom je luboſcz dokończana poła naš. Haj, a hdych je
ſama na ſebi hiſhcze jara njedokonjana. Ty móžesč ſebi
pſchezo myſlicž, ſo moħł Boha hiſhcze lěpje lubowacž, hacž
to czinisch. Wone dyrbi pſchezo wuſnacze naſcheje wutroby
bycz: „To je moja ſrudoba, ſo tebje doſcz lubowacž nje-
móžu.“ Wone ſu tež ſkhodženki pſchi roſczenju czlowjeka.
Dżeczto to czini, ſchtož by ſa muža wěſcze njedokonjana wěz
była, ale ſa dżeczaze lěto je dokończane. Tón, kiž ſapocžnje
ſi kſchesczijanskim žiwenjom, njemóže hiſhcze tak, kaž tón,
kotrąž po pſchētratum bědženju pſchi wrotach wěcznoſcze
ſteji, Bože ſłowo džeržecž, ale ſa njeho a jeho móz je doſcz.
Kaž daloko by do předka, ja njewěm; hdzejkuliž pak ſtejisch,
hdych ſwěru jeho ſłowo džeržisch, je woprawdże luboſcz Boža
w tebi dokończana a wjozy ſebi žadny w njebjeſbach a na
ſemi wot tebje nježada.

Moji lubi, na tym my pójnajem y, so my
w nim smy. Pruhuj so: Gdy ty w nim? Miz tak,
so by so fózdeho pschestupjenja nastróžił, faż by pschecźivo
tebi śwedaćzył, — tak so by ſebi wèsty, haczy je ſebi twoja
wutroba woprawdze a thutnje jeho ſłowo ſa puczpoſaſowar
twojego žiwjenja wuswoliła a tak, so tebje fózde pschestu-

pjenje khutueho a ſwěrniſcheho czini jeho ſłowa džeržecz.
Tak budze prawe. Hamjeń.

Scenū a čłowječoje.

IX

Skadanie khoru w Zesu kowym duchu a po jeho myslci.

5. Dydynne ſfutſowanje na fhorth.

(Sfónčenje.)

Wo tym ſym po prawom bižo rěčał. Býchetož poſa naſ
wſchitfich cíelo a duſcha hromadže wiſzatej; poſa kloreho paſ
hiſchcze na zyſe weſebite waſchuije. Žeho luboſcž a dowěrjenje
hebi dobycž, je bjes dwěla prěnje, a pucž ſ temu namakaſch ſ wjetſcha,
hdyž ſo ſ mitej wutrobu wo jeho cíelnu nuſu starasch.

Ale twoje najhlubšche žadanje dyrbi wſchaf na to hicž, jemu najlepſche na ſwěcze bliſko pſchinjescž a to njeje, runjež je ſo to husto vrajiſo, ta luboſcž, ſ fotrejž ty jeho lubujiſch, ale ſ fotrejž jeho Bóh lubuje a dže jeho runje w tym czaſu ſ ſebi czahnyež. Sa kloreho ſameho dže — wſcho jene hacž to wě abo njewě abo ani wjedžecž njecha — ſa njeho je najwažniſha wěz, ſo wſchē czaſneho czerpjenja tu jenu a wěcznu drohu parſu namaka. Stanjeſli ſo to, potom je wſcho horjo roſjaſnjene a ſamo pſcheſtaſnjene.

Ty pak, fiž ty to wěsch, hladaj ſo, ſo njeby, faž němſke pſchi-
ſkowo praji, ſi durjemi do kheje nutſ padnyk, ale proſch Boha, ſo
chzyk khoremu wocži wotewricž. Njedžiwaj ſo a njehněwaj ſo,
hdyz pola khoreho wotewrjeneje myſle ſa wěcžnoſć ſjenamakach.
Myſl, ſchto Bóh ſ tym chze, hdyz czlowjeka tak „ſe wſcheho“ won-
torhniſe a tak rjez jateho czini — ta myſl dyrbjała bliſko ſežecž.
Woprawdże pak je najwjozny khorym jara daſoſo. Tich wjese
czlowjekow njeje ženje tak ſemſzny ſmyſlenych, faž w khorosczi. A
ženje ſebi tak mało na to njemyſla ſo wobrocžicž, faž runje
tehdom. — To tež džiwa njeje, pſchetož wobrocženie, faž daſoſo
Boža węz njeje, je najwjetſchi ſkutk czlowjeka. Skak moht ſo nětko
khory czlowjek, fiž je bóle abo mjenje ſnutſkownje ſwjasany,
ſi tajfemu ſkutkej ſhabacž? — To wſchak je wěrno, w strovych
dnjach běſche ſnanou ſwoje wobrocženie na pſchichodne khore dny
wotſtorkowaſ, dokelž budže tehdy hiſtceže khwile doſcž. Hdyz pak
žu te dny pſchihče, wón ſebi na nicžo mjenje njemyſli, hacž na
ſwoje wobnowjenje. Kapominaſch-li khoreho, budže tebi po tym,
faž je ſmyſleny ſdwórſiwje abo kručje wotmoſvicž: „Wostaj mje
nětko; nětko ſo kufka njehoodži“. A pſchecželjo budža pſchihloſzo-
wacž: „Bože dla njezińcze khoremu hlowu cžopku! To mohto
jemu ſechtodiſicž!“ A ſnies ſeſtař husto to ſame praji.

Bo tajkim wobhlađniwości je nuſna! Hladaj ſo, ſo njevh ſ tym wěstym pſchedewſacžom f kloremu ſchoł „Swědczenje wotpołožicž”. Hladaj ſo, ſo prajit njevh: „Nětko je wulki czaſz pokutu czinicž a ſo wobrocicž”. Wone móža padý bycž, hdvž ſmě ſo tak prajicž; ale w najwjažh padach ſo to njehodži a na žane waſchnie, hdvž ſo ty ſam hiſćicže f prawemu wobroczenju ſhrabal njeiſh.

„Alle“, ſo wę, ſubi cijitarjo, praſčecje, „ſchto dyrbinę czinić?“
Ja wotmoliwju: Wo tym ſo powſchitkowne prawidła poſtajicj nje-
dadža. Mi je pſchi wopřtowanju fhorych blódki troſcht, ſo je tón
ſbóžník ſwojim wucžobnikam ſlubil: „W tej ſamej ſchtundže budże
wam date, ſchtož wę rěczecj dyrbicje.“ To jemu praju, ſo ſo
wobronju ſ luboſcžu a ſe ſcžerplimoſcžu a potom w Božim mjenje
du. Šchtož dyrbinę pſchezo měcz, to je žedženje luboſcže fhoreho
ſ jeho hubjenſtwa poſběhnycj, niz jenož ſ cžělneho, ale tež ſe ſnutſ-
towneho. Š zyka njeſměſch wjèle wotmyſlenjow a wotpohladow
měcz, hewaſ ſo ſjebaſch.

Tu ploczi skladnoſć wužic̄. K temu pač ſkuſča wjele
wjaſy mudroſc̄e, roſhudzenoſc̄e, luboſc̄e a ſmužitoſc̄e, hacž ma-
žadny čłowjek ſam pſchi ſebi. Tež ſe wſchelafimi rjanymi pſchi-
ſkadami ſ naſhonjenja druhich móžesč t haniſje pſchińc̄. Koždy
čłowjek ma ſwoju woſebitoſc̄ a ta dýrbi ſo tež wobfedźbowac̄.
Khory ſo tak pſcheměnja, ſo je druhdy kóždy woſomik jeho myſl
hinaſčha. Dženſa je poſny nadžije, pſchetož lěkar je nowu furu
ſapocžoł a „ta je w zyſle podobnych padach jara derje ſkutkowała”.
Sa jutſiſhim khoreho zyſle ſadwěſowanego namakaſč, pſchetož fur
je ſtare czerpjenje jenož po hórfchiſka. Ty jeho vracic̄ ſkuſchiſ:
O, ja dýrbju tola jałostny hrěſchnik byc̄, ſo mje Bóh tak khosta.
Gapſchimnjesč pač tu myſl, ſo ſo staru Farifejſki ſaſo we wutrobje
hiba a wón praji: „Wy ſebi tola njemyſlic̄e, ſo ſym ja hórfchi

hecz drusy ludżo" atd. S krótką: Boži duch dyrbi w tej hodzinie wrocic, schto dyrbimy prajieć a schto niz. Ani nashonjenje drugich ani hamionashonjenje w kózdom padże prawu jaſnoſcę dawa.

Ta běch junfrócz młodemu duchownemu wo starym Danielu Krummacheru powiedał. Tutón starý luby muž pschińdze k nieszczepliwemu khoremu, kij na wscho a na wschę skorzesche. „Dajcze ſo nam džakowacę”, progi starý Krummacher. A wón ſapocja a džakowosche ſo Bohu, ſo tam w komori muchi njebehu, ſo mějſche khory cziste ſojo, ſo pschi wschej ſwojej nieszczepliwosci nieszczepliwemu luboſcę wet tych ſwojich nashoni atd. Khory ſawola: „Bože dla, knjes duchowny, ſastańcze, ja dleje njeutraju. Ta chzu džakowny być!” — A wón bu tež hinachi. Ta kura běſche do pomhala.

Tu historiju po takim młodemu duchownemu powiedach, kij ju ſiwe ſapchimy. Pschi bliſkej ſkładnoſci, jako tež khoremu, jara niespokojnemu napscheinco ſedzesche, czinieſche runje tak, kaž starý Krummacher. Ale ach! niz ſ tym ſamym wuspěchom. Ledy běſche duchowny ſe ſwojej džaknej modlitwu ſapoczał, pscheinco torhny jeho khory ſe ſłowami: „Knjes duchowny! Lutujcze prózy! Hdyž budže wam junu tak hubjenie kaž mi, potom ſ džakowanjom tak nusne njeſmeječe!” — Wbohi duchowny mi ſrudny powiedasche, schto běſche ſo jemu ſtało. Haj, schtož mōjſche ſubowan ſchedzim, kij běſche ſam psches czemne hľubiny ſrudobu pscheinco, ſebi ſwěric, to mlody muž po nim czinic njeſmēdzesche. Kaž malo běſche waſchnie tuteho druheho khoreho hódne, je tola ſ jeho wotmolwienjom wschtikim duchowpastyrjam wjele prajene: „Hdyž by wam tež tak hubjenie bylo atd.” My dyrbimy ſebi ſam teho njeſci być, ſo njebychmy ſam tak khore ſlowo duchowpastyrja ſ czeſkotu czuli, kotrejž ſo wón ſe žanym porſtom njeđotknie.

Pichede wschém tu plací, ſo ſo jene ſa wschtikich njeſodži. Tež kózdy mózny ſchpruch ſ biblije ſo wschudze njeſodži — runjež někotři pobožni ludžo ſebi myſli, ſo je to, hdyž ſ biblije rěča, pscheinco prawe. Wjele mjenje ſo czlciwſke wuprajenja wschudze hodža. Ty dyrbisch fedžbowac, hacž je duſcha k temu ſraka. Ta ſubeho křeſcijanana ſnajach, kij běſche prjedy džiwie ſiwejne wjedt. Tutón jara ſthori. Sswérny czlowiek jemu praji: „Knjeze, hdyž ſo někto njeſobročicze, ma waž czert na wěczne w paſorach.” To pomhasche; ale schto chzyk po nim czinic!

Bo mojim nashonjenju najdale pschinidzeſch, hdyž ſo, prjedy hacž khoreho wophtaſch, ſa khoreho wutrobiſte modliſch, ſo chzyk jemu Bóh wutrobu wotewric ſa wěczne ſubka, teho runja ſo ſam ſa ſebie prawje proſyſch. A potom dyrbisch ſažo proſyſch, ſo chzyk jemu Bóh ſ njebieſ ſhmiente ſornieſchka, kij ſe ſlowom a ſlukom wuſhywasch, žohnowac. Haj modlitwa — to je! wona czlowieka do praweho ſmyklenja pscheinjeſe. Pschi tym budzesch ponizny a ſy wěſty, ſo khoremu ſame poroki nječzinisch. Pschi tym budzesch mily, czichi a ſczerpliwy a ſebi na to njeſyblischi po farisejskim waſchnju na khoreho czeſkotu połožic, kotrejž ſo ſam ſe žanym porſtom njeđotkniſch. Psches modlitwu ſo wuſhobodzischi wot hubjeneje bojaſliwosci, ſo ſebi prajic njeſwěriſch, schtož ſo prajic dyrbi, ſo by khory ſnutſkownje ſwobodny był.

Sa kózdeho ſo w prawym woſomkienju wschtiko namaka. Schtož ma prawy poſkład ſlowow ſ biblije a kraſnych duchownych kheruschow, temu budže Knjesowy duch w prawym čaſku jeho ſkoto roſeſchkręć. A wón budže runje pschi khoroſoſach džiwne nashonjenja duchowneje možy Božego ſlowa czinic.

Druhdh pytnjeſch, ſo khoremu něſto na ſwědomnju leži. Wschtike wopokaſma ſuboſcje ſacjihcja nječzinja a wschtiko troſhtowanje ſ Božego ſlowa njeponha. Tu jenož jene pomha, mjeniujzy ſo khoreho ſ sprawnemu wuſnacju dowjedzeſch. Te reſa jeho ſe ſchlowiſkých rječaſow wumóz. Ta khoru holzu wopytach. Šydom njeđzel běſche w hojeńni bjeſe wscheho wuspěcha. Pscheinco mějſche hězu a tola žadyn lekar pscheinco njenamaka. Wot teho dnja pak, na kotrejž ſwojemu duchowpastyrjej 20 hriwnow pscheinco a ſo wuſna, ſo je te pjenesy ſwojemu prjedawſhemu knjeſtiwu wſala, hěza ſo ſhubi a wotkorjenje pokraczowasche. Po czelnym wuhojenju pschinidze tež borsy duchowne.

Wjele ſo pschi khorych wot pobožnych ludzi ſ tym ſmyli, ſo chzedza jich na ſmijercz pschihotowac. Wulka hromada ſwětnje ſmyklenych ſažo na druhi ſtronu ſmyli; woni wo nicejim druhim njeřeča khiba wo wěſtym bliſkim wotkorjenju a to ſam ſiwejne tehdom, hdyž je ſe wschej nadžiju, tež po lekarjowej myſli, nimo. Tón pad, ſo je bliſka ſmijercz wěſta, je jara žadny. Sſamo lekarjo ſo hysto mola. W najwjaſazy khorych pak je nadžija na wotkorjenje ſiwej. Ta nadžija je tež jedyn ſ najſylniſchich ſredkov

ſ wuhojenju. Njeđyrbimy ſebi teho dla myſlic, ſo je wot ſtwericza do czlowieka ſachczeſpiena? A mam ſrawo ju ſanicic. Haj, tón pad je. Ale wón je wuſsacze. S wjetſcha ſuboſc a mudroſc poruczeſtej, w khorym ducha poddača a czicheje myſle wubudzeſc a jeho ſ nutrnu ſiednoczenju ſ tym ſbóznikom pschinjesc, kotrejž je ſa ſtrowych a khorych ſeniczki troscht w ſiwejne a wumrjeczu.

Skózne hiſceze něſto wo tym, hacž dyrbisch ſo ſ khorym modlic. Tež tu ſo ſa kózdy pad „haj“ abo „ně“ prajic njeſmōze. Wopak by bylo, hdyž by chzyk khoreho ſ modlenju nuſowac; ale na wopak by ſrudna wěz była, hdyž by ſo tón, kotrejž jako křeſcijanſki bratr khoreho wophta, nočzyk ſ nimi modlic. Prěni pad, ſo khory wo modlitwu njerodži, ie jara porédko. Thžazh khorych ſebi po tym žadaja, ſo by ſo něchtó ſ nimi modliš, hdyž ſo tež haňbuja ſiawnje wo to proſyſch, schtož ſo porédko stanje. Woni w tym, ſo ſo něchtó ſ nimi modli, wulku ſuboſc poſnaja. A to tež je. Stari nashonjeni duchowpastyrjo ſu mi ſamо prajili, ſo ſu ſo ſam pscheinco dyrbjeli prjedy hacž ſu ſo khoreho wopraſcheli, hacž je j-mu prawje, hdyž ſo ſ ním modla. Haj, to je lóhko ſroſymic. Ale něrno je, ſo ſo psches ſhromadnu modlitwu hysto hafle prawe pscheinco ſtvo wutwori. Kaž ſo hysto dwaj czlowieka dolho ſubo mějſchtaj, ale žadyn ſebi njeſwěri prěnje ſlowo prajic a tak doſte leta wobkhad ſyminy wosta, doniž jedyn wumožaze ſlowo praji. Tak je tež tudy hysto. „O, luby knjes duchowny“, praji mi khory, kotrejž běch hystom hysto wophtaſ a ſ kotrejž běch ſo hafle tehdom modliš, — „o“ praji wón ſ wjeſchymy ſyllami, — „czeſho dla mi to wofſcheinco prjedy hysto poſſicjik njeſcze? Někto je mi zyle hinak a ja ſebi myſli, ſo móžu wschtiko ſnjesc.“ Kač ſo ja haňbowach! Ale khori dyrbjia tež temu, kotrejž jich wophta, czeſku wěz ſ tym polóžic, ſo jeho wo to proſcha.

Ale tež, prawje ſo modlic, kaž je psched Bohom prawe, — prawje proſyſch ſ czerpjaſym, won ſ jeho wutroby — to móže jenož tón, kotrejž je pod ſigowzom Nathanaela a w ſwojej komorzy prawje domach. A prawje ſubowac, ſczerpliwy ſubowac, móže jenož tón, kotrejž pſ hezo a ſtajnje wutrobu hnuje, ſo je Bóh w Chrystuſu jeho ſubowaſ a ſwoje džeczo ſejnik. To poſnacze je ſapoczaſt a kónz wschtikich křeſcijanſkich poſzinkow.

Male pscheinco, wulke ſczechwki.

Běſche w lěce 1854, jako jendželske wojerſke ſódźstwo do pschiftawa města Nagasaki w Japanskej dojedze. Mózne hibanje dla teho bjes Japanskimi naſta, dokelž hiſczeze žadyn ſwiaſt ſendželčjanami njeſobsteſe. Wschtike ſwoje wojerſke ſódźe ſ wobwachowanju ſtajichu, ſo by wscho wobkhadzenje ſ wukrajanami ſadžewane bylo. Naſjedowat japanſkeho ſódźstwa rěkaſche Wakasa. Kózdy dženj jeſdžesche w malym czolmje bjes japanſkimi ſódžemi, ſo by kózde pschiblizowanje ſendželčjanow ſadžewal.

Na taſkim jeſdženju junu w wodze malu knížku wohſada. Hiſczeze nihdy njebe wón runje taſku widžał. Wón wſa ju k ſebi, wohſadowasche ſebi ju, a bě wczipny ſhonic, ſchto w njej ſteji. Wot jeneho hollandskeho toſmacza ſyſchesche, ſo je tuta knížka Nowy Testament, kotrejž powjeda wo Bohu a wo Jeſom Chryste. Tale powjescz njeſasche jemu mera. Wón chzyſche ſam czitac a nashoni k ſwojej wjeſelosczi, ſo je knížka na chinesiſku rěč ſcheložena. Wakasa ju ſebi ſkaſa a jako běſche ſažo domach w měſcze Saga, czitasche pilnje w tutym pscheinco nowym testamencze a ſ nim tež jeho bratr a jedyn wuj. Wjele lět poſdžiſho, jako bě jeho bratr missionara dr. Verbeck (dr. Verbeck bě jedyn ſ přenich protestantiskich missionarow, kij w lěce 1859 do Japanskej dojedzechu a w měſcze Nagasaki ſlukowachu) ſtradžu wophtaſ a wo roſwuzenje prophy, wudýri w Japanskej pscheinco ſchelzhanje křeſcijanow. Wot ſwojeho ſchulerja warnowaný czekly missionar do Chinesiskeje. Sažo ſo lěta minchku. Dr. Verbeck wróci ſo do města Nagasaki — wón ſebi myſlesche, ſo je jeho dželanie podarmo bylo, dokelž wón wot ſwojeho ſchulerja nicžo wjazy njeſklyſchesche. Duž bu jemu w meji wot poſkla wypoki wophta ſchiphovjedzeny. A jeho wjeſelosczi běſche to Wakasa ſe ſwojim ſhnomaj, ſe ſwojim bratrom a ſe ſwojim wujom. Wakasa, kij bě bjes tém minister a bohot tuteje krajin ſejnik, muž wulkeje dostojoſcze a pscheinco ſtvo wuſchnja, prajesche missionarej: „W duchu poſnach a ſubowach tebie hysto Iwano, něk pak dyrbju tebie ſkózne tež wot woblicza wohſadač a ſlowa wot Chrysta wot tebie ſkysheſc!” A wón ſe ſwojimi nutrnu ſiednoczenju poſkluhaſche na to, ſchtož dr. Verbeck jím prajesche, a ſlowo ſ wjeſelom pscheinco.

Schtož bě šo něhdyn bjes Filipom a komornikom s Murškeje stało, tež tu šo wospjetowasche. — „Schto sadžewa, so njebych kschčeny był?“ prajesche Wakasa. A missionar wotmolwi: „Jeli so wérisch s zykej wutrobu, dha móže šo derje stacž!“ Duž wotpoloži wutrobu sojimaze wusnacze tutón mózny muž, wusnacze ſamžneje winy, požadanje po sbóžniku. „A“, tak prajesche wón, „nichtó njemóže mój sbóžnik bycz, kiba Jeſuš Khrystuſ, wot kotrehož ſym w malej knižzy čital, kotrež je mi Bóh tón Šenje namakacž dal!“

Na to bu wón se ſwojimi kſchčeny, pſchi ſamknjených durjach. S wulkim wjehelom wuwołasche wón, jako ſwiaſt s Khrystuſom bě ſamknjený: „Nětk ſym ſkóncznie dostał, po czimž ſym tak wjele lét wutrobnje požadał!“ Wakasa pak czechniesche, kaž komornik s Murškeje, po ſwojej dróſy s wjeheloſću dom. Wóžom lét poſdžischo wumrje Wakasa w ſylnej wérje do ſwojego sbóžnika, połny nadžije na węczne žiwenje. Jego wéra a wobhwědczenje pak ſtukowasche dale. Młodicha džowka, kotrež běſche wón hiſchče ſam w Khrystuſowej wuczbje roſwuczil, pſchiūdze po nanowej ſmierci i missionarej a žadasche ſwiatu kſchčenizu. Jako bě šo wona woženka, bu jejny zyky dom wérazy do teho Šenja. Kajke hibanje i sbóžnoſci je ſ teho namakaneho Nowego Testamenta w pſchistawie města Nagasaki wuſhadžalo! Kħwalený budž tón Šenje, kiz w wulich wodach pucž czini, so tež cžrjoda pohanow i njemu pſchiniež móže.

Džiwe wumozjenje.

Jendželski předář Dod šo jedyn wjeczor runje ſ tymi ſwojimi modlesche, jako šo na dobo ſnutkownje wabjeny czujesche, hnydom pſchecela wopytacž, kiz w druhé nimale mil dalokoj wbyh býdlesche.

Dod ſebi na teho dalokohu ſnateho doho myſlik njebesché a ſebi roſjaſnicz njemóžesche, schto jeho na dobo ſ tajkej mozu i njemu czechniesche. A pſchi wſhem napſchecziwo rěčenju jeho roſoma a tych jeho jemu mera njewostaji, doniž na konju njebesché a kħwatajzy po pucžu do pſcheczeloweje wbyh njecjerjesche.

Wo poł nožy ſkóncznie do wbyh pſchiūdze. Wſchitzu wobydlerjo, kaž ſo roſumi, hžom doho ſpacu. Tenož w domje jeho ſnateho běſche hiſchče ſwěza, schtož Doda někaſ do džiwanja ſtai a w nim pſchewědczenje wobtvrerdji, so drje je jeho Bóh ſam tón pucž póžlał.

Jako ſo wo pſcheczelowe durje klapasche, halle po dolhei kħwilzy tón ſam jemu zyke džiwnje hladajo durje wotewri.

„Wý ſo wěſče džiwače, ſo tak poſdže pſchiūdu“, praji Dod pſchi ſwojim ſaſtupjenju ſo ſamolwjejo. „Alle ja wam ſam prajicž njemóju, czeho dla ſym tu pſchischoſ. Ja na dobo mera njemach a dýrbjach waž wopytacž. Ja tu něko ſym a njewem czeho dla.“

„Alle ja jo wém“, ſawoła tamny wotsje plakajo. Bóh ſam je waž ſe mni poſzlał. Ja běch runje na tym ſebi žiwenje wſacž, pſchetož ja ſym zyke wobžedzenſtwo mojich džeczi w lóhkoſmyſlnoſci pſcheczinil a něko ničo druhe hacž hanibu a hubienſtwo pſched ſobu njewidžach. — — — Tu je ſchtryk, na kotrež džeczi ſo wobwěžnycz, dokelž nihdje pomozh a wumozjenja njenamakach.“

„Bóhu budž kħwalba! kotrež mie w prawym čaſu i wam dowiedże“, Dod wſchón hnuty praji. „Mój wbohi pſcheczelo, njefadweliſcze! — Ja ſnaju nana, kiz je najlepſche kubla njeliczených džeczi pſcheczinil a bu tola hiſchče wumozjeny.“ —

„Schto, schto běſche to?“ praschesche ſo tamny njemerny.

„To běſche Hadam“, duchowny kħutnje wotmolwi. „Wón pſchinenje naž wo paradis a tón Šenje je jeho tola wumóh.“ —

„Wý macže prawo“, ſrudny pſcheklapnjeny a džiwnje troſhtowaný ſawoła. Ja nochzu ſadwelowacž, ale pokutu czinicž a ſe sprawnym dželom moje njeprawo ſažo dobre czinicž ſpytacž.“ —

„K temu požohnui waž tón wſchekomózny“, praji Dod wjehely a ſo krótko po tym ſ radoscziwej a lóhkej wutrobu na dompucž poda.

Kaž člowjek w žiwenju do předka pſchiūdze.

Wěſče je to praschenje ſa naſch čaſb, na kotrež džeczi kóždy rad wotmolwjenje mécž. Hdyž něko ſubnych czitarjow na jemiczki prawy pucž poſkaſju, kotrež je nam tón Šenje ſa wſchitke čaſb w předowanju na horje — Matth. 6, 33, potom mi wěſče tón

abo tamny czitaré wotmolwi, ſo ja njewem, kaž jow kħudoba čiſčeži, kaž hórk ſu ſyly. Ja to wém ſam ſ bohateho naſhōnjenja, ja pak tež wém, ſo léta taſſynty ſtar ſkolo wſalmiſty (37, 5) tež dženža hiſchče placz i placzicž budže, kaž doſlo budže ſwet ſtejecž. To ſu tež ludžo naſhonili a ſ džakom wuſnacž dýrbjeli, kotsiz ſu hewak w wězach teho ſwēta mudriſchi, hacž džeczi teho ſwēla.

Pſched někotrymi lětami něſchtó amerikanskich pſchekupzow pižmo na tých póžla, kotrež dželo běſche wot wofebiteho wuſpěcha krónowane. W tym pižmje běſche proſtwa wuprajenia ſjewicž, kaž ſu po prawow ſopocželi a kaž dýrbi člowjek ſapocžecž, ſo by do předka pſchischoſ. Wulka licžba wotmolwjenjow dónidze a — to člowjek dženžniſchi džen docžakal njebi — jich wjele wotmolwjenjow njebesché jako napížmo ſkolo ſ predowanja na horje Matth. 6, 33: „Wytajče najprjedy Bože kraleſtwo!“ a dale: „potom ſmějecze tež w ſwěcze najlepſche wuſpěchi.“ Tich wjele wotmolwjenjow mějſeſche druhe ſkola ſ biblije a rjane napominanja ſ bohobojaſnoſci. Wſchitzu pak běchu w tym pſches jene: „Tón w žiwenju do předka pſchiūdze, kotrež ſa tym njesteji, ſo by do předka pſchischoſ, ale ſa tym, ſo by ſo Bohu ſpodoval.“

Pſchi wotewrjenju wulkeje wuměſkeje wuſtajenzy w Londonje ſobustaw parlamenta ſjawnu rěč džerjeſche, kotrež by hódná byla, ſo by tež bjes nami ſnata byla. Jeje fónz běſche:

„Kajki ſacjihcž ſměja množ ſuž, kiz něko London wophtaja, wot naſchich waſčnijow? Bóh džyti dacž, ſo móhli to pſchewědczenje ſobu wſacž, ſo ſym my ſendželczenjo ſbožowny lud; ſbožowni pak nížemny jenož rěkač a bycz, hdyž na to praschenje: „Hdje džecze?“ wotmolwicž nížemny: „My džemym i Bohu.“

Hdje džesħ tħ, luby czitarjo? Wěſch hdje pucž i prawemu ſbožu wjedże? Wopomín: Wſchitko ſkote njije, ſchtož ſo blyſči. Wjele kublow je na ſwěcze, wone pak ſu kaž pucherki, kotrež džeczi ſebi ſ móðla naduwaja a kotrež ſe ſwojimi barbami jich wutrobu ſwiesħela. Někotry muž ma ſvoje, ale tola ſbožowny njije. Niz ſbože mécž, ale ſbožowny bycz je prawy kħumſcht do předka pſchiūdzenja.

Šloneční blečk.

Pſched durjemi Barlinskeje zyrkwe muž ſtejo wosta a ſ semi hladasche, kaž by ſo na něſchtó dohladał.

„Schto maſch tħ?“ ſo jeho towarſch praschesche.

„Ah“, wotmolwi tamny, „ja main tu jara rjane dopomijecze. Tu w róžku na ſamjenitnym proſy wuhladach junfróč ſriedži we wulkej ſymje wboheho ſkowakſkeho hólza ſ jeho blachowymi hornzami a paſlemi ſedžo. Wbohi ſuž hólz běſche tón blečk prawje derje namakał, hdyž bě jemu derje. Tam kħončko ſwěczeſche a wěſtik njedujesche. Tam hręjſeſche ſo wbohe džeczo na kħončku njebjelleho Wótza. Ja ſtejach a ſħreč moju wutrobu na tym napohladže a myſlach: Kaž ſbóžnych czini naž Wótza w njebjelleħ dřuhdy hžo tu na ſemi, hdyž naž ſriedža we wſchej ſymje a we wſhem njemérje tuteho žiwenja na czichi blečk poſvěhnje a nam jeho luboſči tak ſažuwač dawa, ſo w ſwiatej bojoſeži naſchēho njebjelleho pſchischoda wěſci bywamy.

Wſchelake i roſpominanju.

Prawa luboſči je pſchetož ſame woprowanje a je kaž ſwiatu hól a woheń, kotrež pſchi woporje pobračowacž njebmijetej. Pſchetož hól dýrbi roſbějč, hdyž dýrbi ſelicž a woheń móže jenož tehdži druhich ſħreč, hdyž ſo ſam pózera.

Skazeny žoldk a skazene ſmyħljenje, woboje na jaſyku pónajesch.

„Pomhaj Bóh“ je wot něka niz jenož pola ſenjew duchownych, ale tež we wſchēch pſchewařnjač „Sſerb. Nowin“ na wħaqi a w Budyschinje doſtacž. Ma ſchitworecz lěta placzi wón 40 np., jenotliwe čiſla ſo po 4 np. pſchedawaju.